Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Harlindis en Relindis Technisch Instituut St.- Jansberg A – Centrum voor Deeltijds Onderwijs te Maaseik

Hoofdstructuur	DBSO
Pedagogische eenheid	127662 - 39636
Instellingsnummer	39636
Instelling	Harlindis en Relindis Technisch Instituut St.-Jansberg A
directeur	Eric RUTTEN
adres	Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
telefoon	089-56.30.59
fax	089-56.84.81
e-mail	info@kasomk.be
website/URL	http://www.kasomk.be/sjm
Bestuur van de instelling	971101 - KaSO Maaseik-Kinrooi te MAASEIK
adres	Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
Scholengemeenschap	113423 - SGKSO Harlindis en Relindis te MAASEIK
adres	Sint-Jansberg 39 - 3680 MAASEIK
CLB	114851 - Vrij CLB Maasland te MAASMECHELEN
adres	Deken Bernardstraat 4 - 3630 MAASMECHELEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	23/04/2012, 24/04/2012, 25/04/2012, 26/04/2012, 27/04/2012
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	27/04/2012
Datum bespreking verslag met de instelling	24/05/2012
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Jurgen Hus
Teamleden	Monique Van der Straeten Roger Van den Borre
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING 3
1. SAMENVATTING 5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING 6
2.1 Leerprestaties in de focus 6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus 6
3. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN? 7
3.1 Algemene vorming: project algemene vakken (PAV) 7
3.2 Metaal en kunststoffen – Lasser, Lasser-monteur (Lineair) 9
3.3 Personenzorg - Logistiek helper in de zorginstellingen (Lineair) 10
3.4 Modulair stelsel - Keukenmedewerker (Modulair) 12
3.5 Modulair stelsel - Machinaal houtbewerker, Meubelmaker (Modulair) 14
4. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT? 15
4.1 Begeleiding 15
4.2 Evaluatie 17
5. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM 19
6. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM 20
6.1 Wat doet het centrum goed? 20
6.2 Wat kan het centrum verbeteren? 21
6.3 Wat moet het centrum verbeteren? 21
7. ADVIES 22
8. REGELING VOOR HET VERVOLG 22

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling[1] door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of ze op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of ze zelfstandig de tekorten kan remediëren.

Het advies in dit verslag heeft betrekking op alle erkenningsvoorwaarden uitgezonderd de voorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid.
Vanaf het schooljaar 2011-2012 vindt de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle op bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne resulteert in een afzonderlijk verslag. Alle verslagen worden gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en de verslaggeving.
Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie de onderwijsdoelstellingen en de procesindicatoren of -variabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens het doorlichtingsbezoek.
Tijdens het doorlichtingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.
Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag vangt aan met een voor het brede publiek toegankelijke samenvatting. Het vervolgt met een beschrijving van de doorlichtingsfocus.

Tijdens een doorlichting zoeken de onderwijsinspecteurs een antwoord op drie onderzoeksvragen:

- In welke mate voldoet de instelling aan de onderwijsdoelstellingen? (het erkenningsonderzoek)
- In welke mate onderzoekt en bewaakt de instelling op een systematische manier de kwaliteit van de processen zodat deze bijdragen tot het bereiken/nastreven van de onderwijsdoelstellingen? (het kwaliteitsonderzoek)
- Is er in de instelling een algemeen beleid dat het mogelijk maakt om zelfstandig tekorten weg te werken? (het onderzoek ‘algemeen beleid’)

In drie hoofdstukken geeft de onderwijsinspectie een antwoord op deze vragen.

---

[1] Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Om de kwaliteit van de processen in kaart te brengen gebruikt de onderwijsinspectie een kwaliteitswijzer. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de instelling bij haar activiteiten aandacht heeft voor

- doelgerichtheid: welke doelen stelt de instelling voorop?
- ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de instelling om efficiënt en doelgericht te werken?
- doeltreffendheid: worden de doelen bereikt en gaat de instelling dit na?
- ontwikkeling: heeft de instelling aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

Meer informatie over de kwaliteitswijzer vindt u eveneens op www.onderwijsinspectie.be.

Wat de instelling goed doet, wat de instelling kan verbeteren en wat de instelling moet verbeteren komt aan bod bij ‘Sterktes en zwaktes van de instelling’.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de instelling de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en/of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.
Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Centrum voor Deeltijds Onderwijs (CDO) is verbonden aan het Technisch Instituut Sint-Jansberg A te Maaseik. Het kleine centrum organiseert zowel opleidingen binnen de harde sector als de zachte sector en telt op het ogenblik van de doorlichting 76 leerlingen.

Uitgaande van de realisatie van een aangenaam leer- en leefklimaat voor de leerlingen levert het CDO ernstige inspanningen voor de invulling van het voltijds engagement: 78 % van de leerplichtige en 82 % van de niet-leerplichtige leerlingen is op het ogenblik van de doorlichting voltijds geëngageerd. Het rendement betreffende de tewerkstelling is sterk opleidingsafhankelijk en situeert zich voor de -18-jarigen met 41 % op een behoorlijk niveau, maar is met 62 % voor de +18-jarigen veeleer ondermaats. Voor 38 % van het totaal aantal leerlingen sluit de tewerkstelling aan bij de gevolgde opleiding. Nagenoeg 12 % van de leerlingen volgt een persoonlijk ontwikkelingstraject, slechts één leerling heeft een voortraject en 25 % van de leerlingen zijn nog te oriënteren of niet onmiddellijk beschikbaar.

De leerprestaties voor project algemene vorming (PAV) en beroepsgerichte vorming (BGV) zijn van uiteenlopende kwaliteit. Voor PAV worden de leerplandoelstellingen in voldoende mate bereikt op het niveau van de tweede graad, maar niet in voldoende mate op het niveau van de derde graad en het derde leerjaar van de derde graad. De realisatie van de BGV in de nijverheidsopleidingen Lasser, Lasser-monteur, Machinaal houtbewerker en Meubelmaker voldoet. Voor de opleidingen Keukenmedewerker en Logistiek helper in de verzorgingsinstellingen voldoet de realisatie niet. Aan deze tekorten op opleidingsniveau liggen factoren ten grondslag die vooral gerelateerd zijn aan het te lage beheersingsniveau met betrekking tot verscheidene doelstellingendomeinen (voor PAV) en een onvoldoend maat- en competentiegericht opleidingsaanbod (voor BGV). De vastgestelde tekorten zijn eveneens het gevolg van een gebrek aan interne kwaliteitszorg, het ontbreken van een systematische opvolging en ondersteuning door de centrumleiding. De tekorten vastgesteld voor PAV en de beroepsgerichte vorming in de zachte sector geven aanleiding tot een in de tijd beperkt gunstig advies.

Voor het kwaliteitsonderzoek werd gefocust op de procesvariabelen loopbaanbegeleiding, evaluatiepraktijk en rapporteringspraktijk.
Voor de loopbaanbegeleiding van de jongere beschikt het centrum nog niet over een doelgerichte visie. Hoewel de screeningsactiviteiten met zorg uitgevoerd worden, leiden ze nog onvoldoende tot een kwaliteitsvolle invulling van en afstemming tussen de leertrajecten en het werkplekleren. De loopbaanbegeleiding verloopt nog hoofdzakelijk op drie sporen: de algemene vorming, de beroepsgerichte vorming en de trajectbegeleiding. Er is onvoldoende onderlinge samenhang, waardoor de informatiedoorstroming niet altijd even vlot verloopt en het rendement van de begeleiding niet optimaal is. Er is nog geen leerlingvolgsysteem dat alle relevante gegevens van het leren en het werkplekleren in een individueel leerlingendossier centraliseert.

Het centrum heeft een onderbouwde visie op de leerlingenevaluatie uitgewerkt, met veel aandacht voor procesevaluatie en de mogelijkheden voor zelfevaluatie door de leerling. Voor de algemene vorming sluit de evaluatie in het algemeen aan bij het leerplan, maar ze is nog niet volledig valide. De verwerkingsoefeningen en de toetsing voor sommige doelstellingendomeinen zijn te weinig uitdagend. De evaluatie van de BGV en het werkplekleren is sterk verschillend voor de verschillende opleidingen. Ze varieert van goed voor de nijverheidsopleidingen, tot onvoldoende voor de opleidingen Keukenmedewerker en Logistiek helper in de verzorgingsinstellingen. Voor deze laatste opleidingen is de evaluatie onvoldoende afgestemd op de opleidingsdoelstellingen en de te verwerven competenties. Bovendien mist ze transparantie en betrouwbaarheid. Hierdoor berust de besluitvorming over de toekenning van (deel)certificaten niet altijd op objectieve criteria.

Ook de kwaliteit van de rapportering is door onvoldoende beleidsmatige aansturing en opvolging sterk uiteenlopend. Driemaal per schooljaar reikt het centrum cijferrapporten en competentierapporten uit. Voor PAV en de nijverheidsopleidingen (zowel voor de BGV als voor het werkplekleren) worden de verworven doelstellingen en competenties voldoende duidelijk in kaart gebracht. Ook informatie over het leerproces en remediërende acties zijn terug te vinden. Voor de opleidingen Keukenmedewerker en Logistiek helper in de zorginstellingen is de rapportering onvoldoende. Ze legt te weinig het verband met de te verwerven competenties en ze beperkt zich grotendeels tot het vermelden van attitudes.
De verslagen van de klassenraden bevatten weinig of geen informatie in verband met de evoluties in het opleidingstraject van de leerling. In de verslagen van de delibererende klassenraden wordt de studiebekrachtiging onvoldoende onderbouwd en de formulering van de verworven competenties in de attesten is niet altijd duidelijk. De verantwoording van de toegekende diploma's, de studiegetuigschriften, de certificaten en de attesten van verworven competenties is daarom ontoereikend.

De vaststellingen op het vlak van de tekorten binnen de opleidingen, de kwaliteit van de onderzochte processen en van het algemeen beleid wijzen erop dat de individualisering van de leertrajecten,de opvolging van de onderwijskundige processen en de interne kwaliteitszorg de belangrijkste werkpunten zijn voor het centrum.
Het huidige centrumbeleid heeft oog voor deze noden, toont ontwikkelingsdynamiek en kan voor de implementatie van zijn actiepunten rekenen op een gemotiveerd team.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leerprestaties en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

De resultaten van de controle op de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Leerprestaties in de focus

algemene vorming (PAV)

Opleiding per stelsel		PAV	BGV/Specifiek gedeelte
Lineair	Lasser	x	x
Lineair	Lasser-monteur	x	x
Lineair	Logistiek helper in de zorginstellingen	x	x
Modulair	Keukenmedewerker	x	x
Modulair	Machinaal houtbewerker	x	x
Modulair	Meubelmaker	x	x

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Logistiek

Welzijn

- Veiligheid
- Gezondheid en hygiëne
- Milieu

Onderwijs
Begeleiding
Loopbaanbegeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Rapporteringspraktijk

3. VOLDOET HET CENTRUM AAN DE ERKENNINGS-VOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leerprestaties het volgende op:

3.1 Algemene vorming: project algemene vakken (PAV)

Voldoet op het niveau van de tweede graad
Voldoet niet op het niveau van de derde graad (III,1 en III,2)
Voldoet niet op het niveau van het derde leerjaar van de derde graad (III,3)

Motivering

- Alle eindtermenclusters op het niveau van de tweede graad komen aan bod in het onderwijs- en leerproces. Wat functionele taalvaardigheid betreft, zijn de meeste leerlingen voldoende assertief en verwerven ze een behoorlijk niveau op het vlak van mondelinge taalvaardigheid. Het beheersingsniveau ten aanzien van ET 4 ('schriftelijk informatie kunnen aanvragen en meedelen in herkenbare en concrete situaties') is algemeen laag. De hulpmiddelen die het leerplan aanreikt om deze eindterm te realiseren worden nog niet optimaal ingezet. Het gebruik van schrijf- en spreekkaders is nog niet ingeburgerd. De leerlingen verwerven een voldoende beheersingsniveau ten aanzien van de doelstellingen onder functionele rekenvaardigheid, organisatiebekwaamheid, functionele informatieverwerving en -verwerking. De cluster tijd- en ruimtebewustzijn wordt met weinig diepgang gerealiseerd.
- Als moderne vreemde taal wordt Engels op het niveau van de tweede graad aangeboden. Er wordt onder meer gewerkt met vertaallijsten en invullingen op woordniveau. Algemeen gaat weinig aandacht naar taaltaken, tekstsoorten en strategieën conform het leerplan. Ook voor de realisatie van het curriculum Engels geldt dat de hulpmiddelen die het leerplan aanreikt niet optimaal worden ingezet.
- Er is een leerlijn van functionele taalvaardigheid (niveau derde graad) naar functionele tekstgeletterdheid (niveau derde leerjaar derde graad). Op het niveau van de derde graad wordt echter niet voluit gegaan om leerlingen zelfstandig hulpmiddelen, zoals schrijf- en spreekkaders, te leren gebruiken, zodat zij hun taalvaardig handelen en hun communicatie verbeteren en optimaliseren. Binnen het kader van functionele tekstgeletterdheid op het niveau van het derde leerjaar derde graad worden ET 1, ET 2 en ET 3 niet in voldoende mate gerealiseerd. Algemeen geldt ook voor de derde graad dat leerlingen voldoende blijk geven van spreekdurf en zich mondeling goed uit de slag trekken, maar dat het beheersingsniveau van de meeste leerlingen op het vlak van schrijfvaardigheid te laag is.
- Voor de ontwikkeling van respectievelijk de rekenvaardigheid en de kwantitatieve geletterdheid wordt in de toepassingen gedifferentieerd, hoewel een aantal verwerkingsoefeningen voor beide niveaus geldt. Er is aandacht voor maatschappelijke relevantie en maatschappelijke weerbaarheid (bv. loonberekening). Sommige wiskundige en geometrische leerinhouden en verwerkingsoefeningen sluiten echter weinig aan bij het functionaliteitsbeginsel, dat zowel in de cluster functionele rekenvaardigheid (niveau derde graad) als in de cluster functionele kwantitatieve geletterdheid (niveau derde leerjaar derde graad) vooropstaat.

- Op het vlak van organisatiebekwaamheid en tijd- en ruimtebewustzijn is er een weinig progressieve leerlijn van de tweede graad naar de derde graad, zodat het beheersingsniveau ten aanzien van de betrokken doelstellingen op het niveau van de derde graad te laag is. Werken in teamverband (derde leerjaar derde graad) wordt niet op het passende verwerkingsniveau gerealiseerd. Een belemmerende factor is de heterogene samenstelling van de kleine lesgroepen, waarin soms leerlingen van drie verschillende niveaus samen zitten.
- De vakgroep hanteert een systeem van permanente evaluatie, gebaseerd op observatie en toetsing. De toetsing is kennis- en vaardigheidsgericht. Zelfevaluatie en wederzijdse evaluatie op leerlingenniveau hebben ingang gevonden en worden onder meer bij de sollicitatietraining doelgericht toegepast. De evaluatie van het curriculum Engels vertoont voorlopig weinig diepgang en geeft weinig indicaties van vorderingen en verworven vaardigheden. Voor organisatiebekwaamheid en tijd- en ruimtebewustzijn (derde graad) en werken in teamverband (derde leerjaar derde graad) liggen de verwerkings- en beheersingsniveaus te laag.
- In de rapportering wordt concreet teruggekoppeld naar de PAV-doelstellingen. Er is ook aandacht voor de vakgebonden attudinale eindtermen.
- Uit de studiebekrachtiging van vorig schooljaar blijkt dat een leerling het studiegetuigschrift tweede graad en het studiegetuigschrift tweede leerjaar derde graad respectievelijk op 16/02/2011 en 30/06/2011 behaalde en dat enkele leerlingen het studiegetuigschrift tweede leerjaar derde graad en het diploma secundair onderwijs in het tijdsbestek van een half schooljaar, op enkele maanden afstand van elkaar of zelfs op dezelfde datum behaalden. Dat roept vragen op met betrekking tot de uitgezette leerlijnen en de consecutieve opbouw van het PAV-curriculum, de validiteit van de evaluatie en de waarde van de leerlingenresultaten.
- Het vak wordt qua accommodatie en logistiek in voldoende mate ondersteund. ICT staat voldoende ter beschikking en wordt voldoende ingezet om de ICT-doelstellingen te bereiken. De uitrusting is echter nog niet volledig conform de minimale materiële leerplanvereisten. Ophangkaarten van België en Europa en tijdsbanden ontbreken nog. Beamers zijn nog niet in alle PAV-lokalen geïnstalleerd. Er is in de begroting ruimte voorzien om op korte termijn in alle klassen PAV een beamer te voorzien.
- De beginsituatie van de leerlingen wordt ingeschat met een instaptest die vooral peilt naar aspecten van taal- en rekenvaardigheid. De vragen zijn niet representatief ten aanzien van alle PAV-eindtermendomeinen. De test is niet genormeerd en wordt niet als nulmeting gebruikt.
- In de lessen worden activerende werkvormen gebruikt. De leerlingen worden goed ondersteund en begeleid. Wanneer zich specifieke problemen voordoen, worden klassikale en individuele begeleidingsmaatregelen genomen. Er werd een portfolio ingevoerd, om de leerlingen meer actief bij hun leerproces te betrekken en ze tot zelfsturing te brengen.
- Er is aandacht voor inkleuring van leerinhouden naar de specificiteit van de opleidingen, maar er worden geen formele afspraken met de BGV gemaakt. Er is geen expliciete afstemming van de realisatie op de individuele leertrajecten. De leerlingenagenda's geven geen samenhangend beeld van het doorlopen leerproces of -traject.
- De vakgroepwerking wordt goed geleid en werkt dynamisch en geëngageerd. De leden hebben een complementaire inbreng op het vlak van cursusontwikkeling en uitwerking van thema's. Belemmerende factoren worden gesignaleerd aan de coördinatie en worden met de coördinatie ook overlegd.

3.2 Metaal en kunststoffen – Lasser, Lasser-monteur (Lineair)

Voldoet

Motivering

- De opleidingsdoelstellingen worden voor beide opleidingen in voldoende mate gerealiseerd. Het centrum heeft, aan de hand van de opleidingskaarten, kwaliteitsvolle opleidingstrajecten met theoretische en praktische leerinhouden uitgewerkt. Door middel van een screeningstoets met betrekking tot de theoretische voorkennis en een praktische lasproef, wordt het individuele leertraject van de leerling binnen de beroepsgerichte vorming uitgewerkt. De inhouden worden voldoende evenwichtig en met de nodige diepgang aangeboden. De praktische differentiatie tussen beide opleidingen is echter miniem en het beoogde verschil in beheersingsniveau kan nog niet transparant aangetoond worden. Autogeenlassen en snijbranden worden onvoldoende aangeboden. Uit gesprekken met leraren en leerlingen, afgewerkte lasoefeningen en constructiewerken, blijken voor de meeste leerlingen een degelijk studiepeil en voldoende beheersing van de te verwerven basistechnieken. De aandacht voor veilig werken is soms onvoldoende aanwezig.
- De voorbije schooljaren was de bij de opleiding aansluitende tewerkstelling goed. Voor het huidige schooljaar is dit in de opleiding Lasser veeleer zwak. Twee leerlingen zijn tewerkgesteld, van wie één met een aan de opleiding aansluitende tewerkstelling, twee volgen een persoonlijk ontwikkelingstraject en één leerling is nog te oriënteren. In de opleiding Lasser-monteur zijn zes leerlingen tewerkgesteld, van wie vier met een bij de opleiding aansluitende tewerkstelling, één leerling is tewerkgesteld via een brugproject, twee leerlingen zijn nog te oriënteren en voor één leerling is er nog geen invulling voor het voltijds engagement.
- De permanente evaluatie op basis van observatie van attitudes en de beoordeling van de las- en montagewerkstukken is voldoende evenwichtig, representatief en transparant uitgewerkt. Er zijn nog wel mogelijkheden om de mate waarin de competenties voor iedere leerling zijn verworven duidelijker te registreren. Driemaal per schooljaar wordt hierover aan de ouders en leerlingen gecommuniceerd via een puntenrapport. Daarnaast wordt, voor de beroepsgerichte vorming en het werkplekleren ook een competentierapport gebruikt. De hierop geformuleerde bevindingen en remediëringsdoelen zijn meestal voldoende relevant en sluiten aan bij het opleidingstraject van de leerling. Het opleidingstraject wordt afgesloten met een bijkomende certificaatsproef, die representatief is voor de opleidingsdoelstellingen. Op basis van het beheersingsniveau van de totaliteit van de opleidingscompetenties en de certificaatsproef worden de certificaten op een weloverwogen manier uitgereikt.
- Voor het grote deel van de te bereiken leerinhouden beschikt het centrum over voldoende uitrusting en leermiddelen. Voor het inoefenen van autogeenlassen en snijbranden zijn de nodige uitrusting en leermiddelen niet aanwezig in het werkhuis, maar wel ter beschikking in het voltijds onderwijs. Er wordt echter onvoldoende gebruik gemaakt van deze uitrusting om zo de desbetreffende opleidingsdoelen te verwerven. De rookgasafzuiging voldoet aan de vigerende reglementering, maar men beschikt nog niet over een aparte slijpruimte. De afbakening van de loop- en werkzone is nog niet aangebracht. Enkele machines zijn nog onvoldoende voorzien van de nodige collectieve beschermingsmiddelen en de gasflessen worden nog niet buiten opgestapeld.
- De leerlingbegeleiding is geïndividualiseerd en voldoende aangepast aan de specifieke noden en de fase van het leertraject waarin de leerling zich bevindt. Men beschikt nog niet over volledig uitgewerkte en op de doelgroep afgestemde werkopdrachten. Het cursusmateriaal voor de theoretische ondersteuning voldoet, maar wordt nog onvoldoende geïntegreerd in de werkopdrachten aangeboden. De registratie, de afstemming en de validering van de tewerkstellingsactiviteiten in de totaliteit van de opleiding gebeurt door de leraar BGV en verloopt in het algemeen kwaliteitsvol.

3.3 Personenzorg - Logistiek helper in de zorginstellingen (Lineair)

Voldoet niet

Motivering

- De competenties voor de opleiding Logistiek helper in de zorginstellingen worden niet in voldoende mate gerealiseerd. Ze werden niet geïmplementeerd conform de vernieuwde opleidingskaart, die van toepassing is sinds het schooljaar 2008-2009. Daardoor worden de competenties niet volledig, niet evenwichtig en niet met de vereiste diepgang ontwikkeld.
- Bij de instap wordt als onderdeel van de screening een praktijkoefening georganiseerd, die overwegend focust op attitudes en daardoor niet valide is om de eerder verworven competenties in kaart te brengen. Alle jongeren doorlopen bijgevolg hetzelfde traject, enkel de mate van inoefening kan soms verschillen. De opleiding duurt doorgaans twee schooljaren of zelfs langer. Aan de basis van het langdurig traject ligt o.m. het beperkt aantal leerlingen die alternerend tewerkgesteld worden en het ontbreken van een vervolgopleiding.
- De leertrajecten bevatten slechts zeven van de zestien competenties met de deelcompetenties. De trajecten geven de selectie van functionele kennis, relevante opdrachten en daarmee gepaard gaande processen die het kerndoel en de competenties moeten dekken, niet weer. Bovendien ontbreekt een doelgerichte samenwerking met PAV en met het werkplekleren. Het traject vormt vooral een instrument om behandelde kennis en aangeboden praktijkopdrachten trimestrieel te inventariseren. Deze vaststellingen tonen aan dat voor het competentieontwikkelend leren en voor het individueel maatwerk nog een ruime groeimarge is.
- De infrastructuur en uitrusting volstaan niet om de zestien competenties te ontwikkelen. Mede daardoor worden sommige competenties in verhouding tot wat de opleidingskaart vraagt, erg uitvergroot. Het gaat om de zorg voor maaltijden (C6), het onderhoud van leefruimten (C7) en de zorg voor linnen (C8). De invulling van deze competenties is ook niet altijd in voldoende mate afgestemd op het kerndoel en op de deelcompetenties van de opleiding. Daarnaast worden slechts aspecten behandeld van de volgende competenties: het helpen in noodsituaties (C4), en het helpen bij het tillen, verplaatsen en vervoeren van de zorgvrager (C12). Ook de beheersing van de vereiste beroepshoudingen (C2) en het ondersteunen van animatieactiviteiten (C5), worden minimaal en te weinig doelgericht ontwikkeld. De component omgangskunde maakt overigens in te geringe mate deel uit van het vormingsaanbod.
- Omdat de overige (deel)competenties geen deel uitmaken van het leertraject, worden de beroepsspecifieke competenties zoals het organiseren van de eigen werkzaamheden en het werken in team niet planmatig ontwikkeld. Daardoor ontbreekt een gerichte ontwikkeling van het systematisch leren handelen als voorbereiding van het 'systematisch verzorgend handelen' (SVH) in de vervolgopleiding van Verzorgende. Omdat ook geen leidraad of procedure zoals een stappenplan wordt gehanteerd, kunnen ingeoefende vaardigheden niet uitgroeien tot een automatisme. Daarnaast worden verscheidene competenties op materieel vlak niet ondersteund. Klein verzorgingsmateriaal en -producten zijn in te beperkte mate voorhanden en stromend water, een rolstoel, verzorgingsbedden met toebehoren en specifiek linnen ontbreken. De infrastructuur straalt bovendien niet de sfeer van zorg en zorginstellingen uit en ze sluit evenmin aan bij de eisen van de beroepssector.
- Er worden initiatieven genomen om de competenties te ontwikkelen op de werkvloer. Het bezoek aan een rust- en verzorgingstehuis ondersteunt zeker de kennismaking met de zorginstellingen, zowel op organisatorisch als op taakinhoudelijk vlak. De partiële invulling van de BGV op de werkvloer is op zich een verdienstelijk initiatief, ware het niet dat de context van een dorpsrestaurant niet aansluit bij het kerndoel van de opleiding en de beoogde competenties daarin niet kunnen ontwikkeld worden. Voorts zijn de betrokkenheid en de omgang met de leerlingen respectvol en aanmoedigend. De leerbegeleiding is gering, omdat verscheidene deelcompetenties

in oefeningen en praktijkopdrachten worden vertaald, zonder ondersteuning van functionele kennis. Hierdoor missen de leerlingen zowel een toetsingskader als het nodige inzicht om aan de verwachtingen te kunnen voldoen. Het cursusmateriaal draagt evenmin bij tot het leren leren: het is onvolledig, nog te weinig gestructureerd en het sluit inhoudelijk niet altijd in voldoende mate aan bij het gedrags- en/of inhoudsniveau van de competenties en het kerndoel van de opleiding.

- Op het ogenblik van de doorlichting volgen elf leerlingen de opleiding Logistiek helper in de zorginstellingen. Van die elf leerlingen waren drie leerlingen te oriënteren, drie leerlingen participeerden aan een persoonlijk ontwikkelingstraject, vier leerlingen werkten in een amper of niet geïntegreerd brugproject, terwijl slechts een leerling alternerend tewerkgesteld was. Nochtans vormt een alternerende tewerkstelling een basisvoorwaarde[2] voor het behalen van een certificaat. Het gaat om ten minste tweehonderd vijftig uren alternerende werkplek-opleiding in de zorginstellingen. Deze voorwaarde wordt door de klassenraad niet effectief als een element van het besluitvormingsproces over de toekenning van het certificaat meegenomen. Voorts valt het op dat heel wat leerlingen hun voltijds engagement vervullen in niet bij de opleiding aansluitende vormen van werkplekken en daarin doorgaans ook lang vertoeven. De alterneringsplannen variëren van een ruime tot een veeleer beperkte afstemming op de opleidingsdoelstelling en de aansluitende competenties. De brugprojecten en de tewerkstelling van leerlingen worden door de leraar BGV opgevolgd, wat in principe bijdraagt tot het geïntegreerd doorlopen van de component leren en werkplekleren. Toch is de mate waarin het werkplekleren tot de verwerving van de competenties bijdraagt nog diffuus.
- De evaluatiepraktijk is niet afgestemd op de competenties en op de kernopdracht van een Logistiek helper in de zorginstellingen. De competenties op zich worden overigens niet geëvalueerd. Omdat de competentieontwikkeling niet volledig dekkend is, is de evaluatiepraktijk evenmin representatief en bijgevolg ook niet valide. Wegens het gebrek aan criteria is de evaluatie bovendien niet transparant, niet evenwichtig en niet betrouwbaar. Bijna uitsluitend attitudes en praktijkopdrachten op zich worden geëvalueerd, soms met participatie van de leerlingen aan de hand van een zelfevaluatie. Leerlingen die op het einde van het schooljaar de opleiding niet met succes kunnen afronden, ontvangen een attest van verworven competenties. Dat attest wordt echter opgemaakt op het niveau van de deelcompetenties, hoewel de vermelding niet altijd strookt met de competentie-inhouden van de opleidingskaart.
- Voor de rapporteringspraktijk wordt in principe trimestrieel aan de hand van drie instrumenten gerapporteerd, maar toch wordt de mate waarin de jongeren de competenties verwerven niet in kaart gebracht. Niet alleen in het cijferrapport wordt nagenoeg uitsluitend over algemene attitudes gerapporteerd, maar ook in de competentierapporten voor BGV en werkplekleren wordt overwegend over attitudes gerapporteerd. Bovendien worden de rubrieken ‘kwaliteiten, leerpunten en concrete afspraken’ met weinig accurate en weinig adequate formuleringen ingevuld. Het instrument voor de procesevaluatie, waarbij de leerling eigen sterke punten en werkpunten dient te formuleren, wordt nog niet gebruikt.
- Over de doeltreffendheid van de opleidingsprocessen en de invulling van het werkplekleren wordt niet systematisch gereflecteerd. Daardoor wordt het proces van interne kwaliteitszorg nog niet doorlopen en worden tekorten niet bijgestuurd.

[2] MB van 5/2/1997 tot vaststelling functie Logistiek assistent – minimum 500 uren opleiding, waarvan 250 u alternerende werkplekopleiding

3.4 Modulair stelsel - Keukenmedewerker (Modulair)

Voldoet niet

Motivering

- De competenties voor de modulaire opleiding Keukenmedewerker worden niet in voldoende mate gerealiseerd. Dat geldt zowel voor de module initiatie keuken als voor de module keukentechnieken. De competenties worden niet volledig, of niet met de vereiste diepgang ontwikkeld.
- De instap in het modulair systeem in september 2010 werd onvoldoende voorbereid en wordt evenmin voldoende ondersteund, zowel op onderwijskundig als op materieel vlak. Uit de documentenstudie, observaties en gesprekken blijkt dat de voorbereiding van de modularisering en de implementatie van de toepassing van de principes van individueel maatwerk en van geïntegreerde trajecten nog in de aanvangsfase zitten.
- Bij de aanvang van de opleiding wordt voor praktijk een screeningsoefening georganiseerd, die overwegend focust op attitudes en daardoor geen relevante informatie oplevert om desgevallend de eerder verworven competenties in kaart te brengen. Alle leerlingen doorlopen immers hetzelfde leertraject, enkel de mate van inoefening kan verschillen. Het trajectplan voorziet niet in een doeltreffende selectie van functionele kennis, uitgekiende praktijkopdrachten en weloverwogen processen. Het plan geeft soms op een weinig doordachte manier numeriek de opdrachten weer. Formele afspraken over de samenhang en het kruisverband tussen AV, BGV en tewerkstelling worden niet gemaakt. Het zogenaamde individuele leertraject is bijgevolg niet meer dan een oplijsting van de competenties en de deelcompetenties van de modules waarop zowel voor BGV als voor het werkplekleren trimestrieel een globale beoordelingsscore wordt vermeld. Ingeval een module op het einde van het schooljaar niet afgerond is, wordt het individueel trajectplan het volgende schooljaar niet verder gebruikt, waardoor heel wat relevante informatie verloren gaat. Deze vaststellingen tonen aan dat er voor het competentieontwikkelend leren en voor het individueel maatwerk nog een hele weg te gaan is.
- De modules initiatie keuken en keukentechnieken worden gelijktijdig aan de leerlingen aangeboden hoewel ze consecutief zijn opgebouwd. De competenties worden bijgevolg niet modulespecifiek ontwikkeld, waardoor verhoudingsgewijze veel instructietijd wordt besteed vooraleer het eerste deelcertificaat wordt uitgereikt. Deze inbreuk op de regelgeving veegt meteen ook het principe van ‘de beleving van succeservaring door de leerling’ van de tafel. Tegelijk worden de vier algemene competenties, die van de beide modules deel uitmaken, niet verbonden met de eigenheid van de modules. Voor de module ‘initiatie keuken’ ontbreekt voor de competentie over ‘veilig, hygiënisch en milieubewust werken conform de nota welzijn op het werk en de geldende regelgeving’ (C1) een leerlijn, waardoor op de genoemde aspecten weinig doelbewust wordt gefocust, ook op het attitudinale vlak. De competentie ‘noodzakelijke houdingen aannemen voor het beroep’ (C2), wordt onvoldoende met functionele kennis ondersteund en wordt in praktijk ook niet doelgericht ontwikkeld. Voor ‘het toepassen van de functionele vaardigheden voor de uitoefening van het beroep’ (C3), ontbreekt een doelmatige samenwerking met PAV en bovendien vindt in BGV evenmin een gerichte ontwikkeling plaats. De competentie ‘de eigen werkzaamheden organiseren’ (C4), die onder meer aanstuurt op het systematisch handelen, wordt nog niet bewust in de praktijkopdrachten ingebed, bijvoorbeeld via het gebruik van een stappenplan. De competenties in verband met ‘de voorbereidende werkzaamheden’ (C5) en ‘elementaire technieken (C6) volgens bedrijfseigen procedures toepassen’, worden ontwikkeld via de bereiding van een weinig doeltreffende selectie van gerechten vaak in menuvorm. De variatie van bereidingen en toegepaste technieken zijn te weinig afgestemd op de competenties. ‘De vaat toepassen volgens bedrijfseigen procedures’ (C7), wordt structureel aangeleerd en ingeoefend, al was de uitvoering tijdens de doorlichting niet erg efficiënt. Binnen de module ‘keukentechnieken’ tracht men de modulespecifieke

competenties, namelijk ‘snijtechnieken volgens bedrijfseigen procedures toepassen’ (C5) en ‘elementaire technieken volgens bedrijfseigen procedures toepassen’ (C6) op een eigentijdse wijze in te vullen. Meestal gebeurt dat met de bereiding van gerechten in menuvorm, waarvan de relatie met de opgelegde keukentechnieken en de progressie te beperkt zijn.

- Recentelijk werd een deugdelijke leerlingencursus ontwikkeld die volledig op de competenties werd afgestemd, maar die werd door de leerlingen nog niet gebruikt. Daarnaast vormen de degelijk uitgewerkte instructiekaarten voor het gebruik van toestellen en apparaten een krachtige ondersteuning voor het leerproces van de leerlingen, die in de lessen praktijk overigens goed worden begeleid. Opvallend is ook dat leerlingen die een alternerende vorm van werkplekleren realiseren, al eenvoudige opdrachten redelijk zelfstandig kunnen uitvoeren. Toch stappen leerlingen in de loop van het schooljaar geregeld uit de opleiding, vaak zonder deelcertificaat. Sommigen maken de opleiding in het CDO niet af. Aan de andere kant voorziet het centrum voor de gecertificeerde Keukenmedewerkers ook niet in een aansluitende vervolgopleiding, waardoor soms voor BGV niet arbeidsmarktgerichte keuzes worden gemaakt, bijvoorbeeld op het niveau van de derde graad of in het diplomajaar.
- De goed onderhouden infrastructuur en de uitrusting, die volledig is op een steamer na, bieden de jongeren kansen om zich op de horecasector te oriënteren. De keuze om de acht lesuren voor BGV in twee lesblokken op te delen en over twee dagen te spreiden biedt mogelijkheden voor een doelmatige invulling van de module initiatie keuken. Voor de module keukentechnieken vormt de opdeling een belemmerende factor, omdat de praktijkopdrachten zelden binnen een lesblok kunnen afgerond worden. Daardoor dienen de vaat en het opruimen van de keuken vaak ’s anderendaags te gebeuren, wat zeker niet strookt met de werkorganisatie in de sector.
- Op het ogenblik van de doorlichting volgden tien leerlingen de opleiding Keukenmedewerker, van wie zes de module initiatie keuken en vier de module keukentechnieken. Van die tien leerlingen participeerde een leerling aan een persoonlijk ontwikkelingstraject, een leerling aan een voortraject, twee leerlingen werkten in een opleiding gerelateerd brugproject, vijf leerlingen waren regulier tewerkgesteld van wie slechts twee alternerend, terwijl een leerling nog te oriënteren was. De alterneringsplannen, die tot een geïntegreerde opleiding bijdragen, variëren van een ruime tot een beperkte afstemming op de opleidingsdoelstelling en de aansluitende competenties. De brugprojecten en de tewerkstelling van leerlingen worden door de leraar BGV opgevolgd, wat in principe bijdraagt tot het geïntegreerd doorlopen van de component leren en werkplekleren. Toch is de mate waarin het werkplekleren tot de verwerving van de competenties bijdraagt nog vrij diffuus.
- De evaluatiepraktijk is niet afgestemd op de competenties en op de kernopdracht van Keukenmedewerker. De competenties op zich worden overigens niet geëvalueerd. Omdat de competentie-ontwikkeling niet volledig dekkend is, is de evaluatiepraktijk evenmin representatief en bijgevolg ook niet valide. Wegens het gebrek aan criteria is de evaluatie bovendien niet transparant, niet evenwichtig en niet betrouwbaar. Bijna uitsluitend attitudes en praktijkopdrachten op zich worden geëvalueerd, geregeld met participatie van de leerlingen aan de hand van een zelfevaluatie. In de besluitvorming over de toekenning van de (deel)certificaten wordt de voorwaarde in verband met het geïntegreerd doorlopen van de component leren en werkplekleren niet afgetoetst, ondanks de voorwaardelijke vermelding in de modules. Leerlingen die op het einde van het schooljaar een module niet met succes kunnen afronden, ontvangen een attest van verworven competenties. Dat attest wordt echter opgemaakt op het niveau van de opleiding en niet op het niveau van de modules wat soms leidt tot anomalieën.
- Voor de rapporteringspraktijk wordt in principe trimestrieel aan de hand van drie instrumenten gerapporteerd, maar toch wordt de mate waarin de jongeren de competenties verwerven niet in kaart gebracht. Niet alleen in het cijferrapport wordt nagenoeg uitsluitend over algemene attitudes gerapporteerd, maar ook in de competentierapporten voor BGV en werkplekleren wordt overwegend over attitudes

gerapporteerd. Bovendien worden de rubrieken ‘kwaliteiten, leerpunten en concrete afspraken’ met weinig accurate en weinig adequate formuleringen ingevuld. Het instrument voor de procesevaluatie, waarbij de leerling eigen sterke punten en werkpunten dient te formuleren, wordt nog niet gebruikt.

- Over de doeltreffendheid van de invulling en de evaluatie van de BGV en het werkplekleren wordt niet systematisch gereflecteerd. Daardoor wordt het proces van interne kwaliteitszorg nog niet doorlopen en worden de tekorten niet bijgestuurd.

3.5 Modulair stelsel - Machinaal houtbewerker, Meubelmaker (Modulair)

Voldoet

Motivering

- De voorgeschreven competenties van de opleiding Machinaal houtbewerker, die bestaat uit de modules manuele houtbewerking en machinale houtbewerking, worden in voldoende mate gerealiseerd. De betrokken basistechnieken worden volledig, evenwichtig en met de nodige diepgang aangeboden aan de hand van een aantal opgelegde werkopdrachten. Hierbij worden de theoretische componenten individueel en praktijkgericht aangeboden. Bij de aanvang van de opleiding wordt een goed onderbouwde screeningstoets afgenomen en wordt het leertraject voor iedere leerling binnen de beroepsgerichte vorming uitgewerkt.
- De opleidingsdoelstellingen van de verschillende modules waaruit de opleiding Meubelmaker bestaat worden volledig, evenwichtig en met de nodige diepgang aangeboden en in voldoende mate gerealiseerd. Aan de hand van een screeningstoets, waarbij naar de theoretische voorkennis wordt gepeild en die wordt aangevuld met een praktische opdracht, kunnen de leerlingen aantonen welke competenties van de opleiding ze al verworven hebben. Op basis van deze resultaten wordt het individuele leertraject van de leerling binnen de beroepsgerichte vorming uitgewerkt.
- De opleiding Machinaal houtbewerker wordt meestal gevolgd door leerlingen met een beperkte voorkennis op het gebied van houtbewerking. De tewerkstelling en het rendement zijn veeleer zwak. Voor het huidige schooljaar is één leerling tewerkgesteld via een brugtraject, één leerling volgt een persoonlijk ontwikkelingstraject en één leerling is nog te oriënteren.
- In de opleiding Meubelmaker is de tewerkstelling goed. Dertien leerlingen zijn tewerkgesteld, van wie tien met een bij de opleiding aansluitende tewerkstelling. Drie leerlingen zijn nog te oriënteren.
- De permanente evaluatie op basis van observatie van attitudes en de beoordeling van de uitgevoerde werkopdrachten is voldoende evenwichtig, representatief en transparant uitgewerkt. Voor elke te verwerven competentie wordt geregistreerd of de leerling deze al dan niet heeft ingeoefend of al beheerst. De leraar BGV staat ook in voor de begeleiding op de werkplek en de beoordeling van de daar verworven competenties. De registratie, de afstemming en de beoordeling van de tewerkstellingsactiviteiten in de totaliteit van de opleiding zijn kwaliteitsvol. Per evaluatieperiode wordt de leerling beoordeeld op al de te verwerven competenties per (deel)module. Deze evaluatie wordt aangewend als motivering voor het toekennen van een (deel)certificaat. Op basis van het beheersingsniveau van de totaliteit van de opleidingscompetenties worden de certificaten op een weloverwogen manier uitgereikt.
- Driemaal per schooljaar worden de ouders en de leerlingen op de hoogte gebracht van de vorderingen van de leerling. Dit gebeurt via een puntenrapport en een competentierapport van de beroepsgerichte vorming en het werkplekleren. De geformuleerde bevindingen en remediëringsdoelen zijn relevant voor het leertraject van de leerlingen en sluiten goed aan bij de te verwerven competenties van de opleiding. Na elke werkopdracht en/of evaluatieperiode heeft de leerling ook de mogelijkheid tot zelfevaluatie. Deze wordt ook opgenomen in het competentierapport. Sinds vorig

schooljaar houden de leerlingen een portfolio bij van hun realisaties. Op het einde van de opleiding moeten ze deze voorstellen aan een jury van leraren en externen.

- De beschikbare uitrusting en leermiddelen zijn voldoende aanwezig. De werkplaatsruimte is soms echter te klein voor het aantal aanwezige leerlingen. Hierdoor wordt efficiënt werken belemmerd en kunnen vooral in de machinewerkplaats de doelstellingen rond veilig werken niet gerealiseerd worden. Gedeeltelijk afgewerkte meubelstukken worden ook opgeslagen in de montage- en/of machinewerkplaats, waardoor plaatsgebrek ontstaat en de werkplaats een wanordelijke indruk maakt. Enkele machines, o.a. de langgatboormachine en de kolomboormachine, zijn nog niet voorzien van de nodige collectieve beschermingsmiddelen.
- De leerlingbegeleiding is geïndividualiseerd en goed aangepast aan de specifieke noden van elke leerling. De leerlingen worden respectvol begeleid bij het uitvoeren van hun werkopdrachten. In de opleiding Meubelmaker krijgt de leerling zelf de keuze in een te vervaardigen meubelstuk. De te verwerven competenties van de opleiding worden dan individueel uitgezet in functie van het meubelstuk. Dit zorgt voor een hoge mate van intrinsieke motivatie bij de leerlingen. De theorie wordt zoveel mogelijk geïntegreerd aangeboden, maar het cursusmateriaal is nog onvoldoende aangepast aan de doelgroep. Het ontbreken van een nabijgelegen vaklokaal belemmert de integratie van de theorie en de praktijk. Grote delen van de leerinhouden van de module meubel, meubelassemblage en afwerking meubel worden gelijktijdig aangeboden. Op deze wijze krijgt de opleiding een veeleer lineair verloop en wordt het uitreiken van deelcertificaten in de loop van de opleiding bijna onmogelijk. Dit druist in tegen het principe van het modulair onderwijs.

4. BEWAAKT HET CENTRUM DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert het volgende op:

4.1 Begeleiding

4.1.1 Loopbaanbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ontwikkeling.

Motivering

- Het centrum ontwikkelde nog geen doelgerichte visie op de loopbaanbegeleiding van de leerlingen. Het bracht wel schematisch de verschillende screeningsactiviteiten in kaart. Het centrumreglement bevat onder de noemer ‘van inschrijving tot individueel begeleidingsplan’ informatie en afspraken over de procedure voor inschrijving, intake, individuele screening, inschaling en individueel trajectbegeleidingsplan. In de bijzondere bepalingen bij het beleidscontract tussen de school en het CLB werd geen specifieke informatie opgenomen. In de praktijk worden nagenoeg alle fasen van de loopbaanbegeleiding doorlopen, maar het resultaat is nog onvoldoende doeltreffend.
- De uitvoering van de screeningsprocedure wordt aangestuurd door de trajectbegeleiders en in het proces worden de leraren AV en BGV betrokken. De praktijk wijst uit dat de verscheidene fasen worden doorlopen met een behoorlijk verschil in doelgerichtheid. Daarnaast streeft men naar een tijdige inschrijving van de jongeren in het trajectvolgsysteem van de VDAB en een spoedige inschrijving in een groep voor PAV, een opleiding en/of een module.
- Bij de aanmelding tot inschrijving krijgen de leerlingen en hun ouders informatie over het doel en de organisatie van het stelsel van leren en werken en over de verwachtingen en de invulling van de leerplicht via het opnemen van een voltijds engagement. In afwachting van de resultaten van de screening en het zoeken naar de meest geschikte groep voor PAV wordt de leerling onder voorbehoud ingeschreven

voor een opleiding. De screening en de inschaling van de leerlingen gebeuren op grond van intakegesprekken, de afname van een instaptoets voor PAV, een praktijkopdracht en/of een toets m.b.t. theoretische aspecten voor BGV, een test gericht op de detectie van sociale vaardigheden en participatie aan een instapdag. Tijdens deze proeven wordt ook het gedrag van de jongeren geobserveerd. Hoewel de screeningsactiviteiten met zorg worden uitgevoerd, worden voorafgaandelijk noch expliciete doelen, noch doelgerichte criteria vooropgesteld. Hierdoor is de relatie tussen de opgezette activiteit en de gehanteerde criteria niet altijd doelmatig en zijn de resultaten navenant. Daarnaast worden de arbeidsattitudes in kaart gebracht met gebruik van een gevalideerd instrument en een aanvullend gesprek. Op basis van de analyse van de globale resultaten maken de trajectbegeleiders enkel een voorstel van trajectadvies op voor de invulling van het voltijds engagement. De inschaling heeft dus enkel betrekking op de component werkplekleren. Het voorstel van advies wordt voorgelegd aan de klassenraad, die het na bespreking formaliseert. De bespreking leidt echter niet tot de bepaling van trajectdoelen. Dit tekort heeft heel wat gevolgen voor de daarop aansluitende fases van de trajectinvulling, zowel voor de component werkplekleren leren als voor de component leren. Door het ontbreken van trajectdoelen wordt aan de promotoren en trajectontwikkelaars niet enkel op inhoudelijk en organisatorisch vlak vrij spel gegeven, maar is het vrijwel onmogelijk om de effecten op te volgen en waar nodig bij te sturen. Voor het POT en de voortrajecten leidt dit soms tot weinig doeltreffende en langdurige trajecten. Ook bij de brugprojecten komen grote verschillen voor in de mate dat de trajecten bij de opleidingscompetenties aansluiten, gaande van niet, over partieel tot geïntegreerde trajecten. Hier is ook nog een weg te gaan. Daarnaast worden ook heel wat leertrajecten voor beroepsgerichte en algemene vorming vaak los van de screeningsresultaten door de individuele leraren bepaald. In algemene vorming bepalen de resultaten van de instaptest vooral de groepsindeling, terwijl de eerder verworven studiebewijzen de niveaus met het oog op de studiebekrachtiging vastleggen. Voor de instaptest staan de relatie met de leerplandoelen en de differentiatie tussen de graden weliswaar nog niet op punt. Er komen voor BGV ook grote verschillen voor in het doel en de aard van de praktijkproef. In sommige opleidingen gaan leraren BGV via toetsen en werkopdrachten na welke competenties de leerling reeds verworven heeft en valideren het resultaat in het trajectplan.

- In het teken van de loopbaanontwikkeling en de -begeleiding worden het multidisciplinair overleg en de multidisciplinaire samenwerking nog onvoldoende aangestuurd. Daardoor komen zowel het gebrek aan samenhang tussen de component leren (AV en BGV) en de component werkplekleren als het gebrek aan wederzijdse afstemming van de leertrajecten tussen AV en BGV en tussen BGV en werkplekleren tot uiting. Daarnaast geven de modulaire opleidingen aanleiding tot leertrajecten met naast en door elkaar lopende modules, soms met overlappingen en hiaten. Deze vaststellingen weerspiegelen zich ook in een versnipperde loopbaanbegeleiding, die volgens drie van elkaar gescheiden wegen gebeurt. Voor de component leren verloopt de begeleiding niet overal doeltreffend. Er ontbreekt voor AV op het niveau van de derde graad en voor de BGV van sommige opleidingen een doelmatige selectie van relevante leerinhouden, oefeningen en opdrachten uitgaande van de referentiekaders en op maat van de behoeften van de individuele leerlingen. Bovendien wordt de rol als ‘leraar coach’ niet altijd in voldoende mate opgenomen. Daarmee gepaard gaand ontbreekt ook een cultuur om bijvoorbeeld de trajectobservaties en begeleidingsinitiatieven te registreren en te verwerken. Binnen de begeleiding van het werkplekleren wordt het leerproces van de jongeren in wisselende mate ondersteund. De opvolging gebeurt in principe door de leraren BGV en in uitzonderlijke situaties door de traject- en tewerkstellingsbegeleiders, onder meer via overleg en werkbezoeken. De frequentie bedraagt doorgaans drie begeleidingsmomenten per schooljaar. De begeleidingsopdracht focust meestal op een kennisname van de aangekruiste en afgevinkte opleidingsdoelen en competenties die ingeoefend en bereikt worden en daarmee gerelateerde gesprekken. Daarna worden de sterke punten, de leerpunten en de afspraken met de jongeren genotuleerd,

doorgaans echter weinig accuraat. Van gerichte en inspirerende feedback aan de jongeren of van een trajectbijsturing, is er weinig sprake. De doeltreffendheid van de loopbaanbegeleiding wordt ook gehypothekeerd door het gebrek aan gerichte informatie in o.a. de verslagen van de klassenraad, die de individuele voortgang van de leerlingen in kaart brengt.

- Het aantal leerplichtige leerlingen t.o.v. het aantal niet-leerplichtige leerlingen is nagenoeg gelijk. Inzake de invulling van het voltijds engagement behaalt het centrum een goed rendement, namelijk 78 % voor de leerplichtige tegenover 82 % voor de niet-leerplichtige leerlingen. De toeleiding van de leerlingen naar een werkplek wordt opleidingsafhankelijk van zeer goed tot matig ondersteund. Dat uit zich ook in het rendement inzake de tewerkstelling, nl. 41 % van de -18–jarigen, wat een behoorlijk resultaat is tegenover slechts 62 % van de +18–jarigen, wat eerder ondermaats is. De alternerende tewerkstelling ligt respectievelijk 10 % en 16 % lager en bij analyse blijkt dat nog heel wat tewerkstellingen onterecht als alternerend worden beschouwd. Aangezien die vormen van werkplekleren niet bijdragen tot de module- en opleidingsgerelateerde competenties, leggen ze een hypotheek op het geïntegreerd doorlopen van het traject. Het centrum onderhoudt veeleer beperkte contacten met - potentiële - werkgevers en beroepssectoren, verschillen tussen opleidingen en sectoren niet te na gesproken.
- Het centrum volgt de tewerkstelling van de leerlingen die het centrum hebben verlaten op. Deze gegevensverzameling werd tot op heden onvoldoende benut, bijvoorbeeld om het opleidingsaanbod te actualiseren of om specifieke accenten in de opleidingen te leggen.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning en ontwikkeling.

Motivering

- Het centrum heeft een visie op de leerlingenevaluatie ontwikkeld en uitgeschreven. Uit de visie blijkt dat veel belang wordt gehecht aan procesevaluatie en aan de actieve rol van de leerling zelf in het evaluatiegebeuren. Richtlijnen voor de operationalisering en de implementatie van de centrumvisie ontbreken echter. De integratie van de evaluatie in het leerproces en de effectiviteit ervan worden door de coördinatie nog niet systematisch aangestuurd en opgevolgd.
- De evaluatiepraktijk met betrekking tot de algemene vorming is afgestemd op het leerplanconcept. De mate waarin per niveau wordt gedifferentieerd, is uiteenlopend. Er is aandacht voor inkleuring en voor toepassingen gerelateerd aan opleidingen. De afstemming op de individuele leertrajecten is echter nog niet optimaal. Aangezien in de toetsing van sommige deelaspecten nog wordt aangestuurd op reproductie van kennis, beantwoordt ze niet volledig aan de validiteitsvereisten.
- De studiebekrachtiging van sommige leerlingen die op korte tijdsafstand van elkaar of zelfs simultaan het studiegetuigschrift tweede graad en het studiegetuigschrift tweede leerjaar derde graad, respectievelijk het getuigschrift tweede leerjaar derde graad en het diploma ontvangen, roept vragen op met betrekking tot de curriculumopbouw in samenhang met de validiteit van de evaluatie op de respectieve niveaus.
- De evaluatie van de beroepsgerichte vorming is in de doorgelichte nijverheidsopleidingen voldoende afgestemd op de opleidingsdoelstellingen en te verwerven competenties. Voor de opleidingen Keukenmedewerker en Logistiek helper in de zorginstellingen is de evaluatiepraktijk niet valide en niet representatief. Bovendien mist ze transparantie en betrouwbaarheid, omdat geen criteria worden gehanteerd. Het aandeel van de leerlingen in de evaluatie is in deze opleidingen ook heel beperkt, wat erop wijst dat de centrumvisie niet algemeen wordt gedragen en geïmplementeerd (cf. de respectieve opleidingsverslagen).

- De evaluatiepraktijk geeft voldoende indicaties over de mate waarin het werkplekleren bijdraagt tot de competentieverwerving in de doorgelichte opleidingen in de nijverheidssector. Het tegendeel is echter het geval voor de opleidingen Keukenmedewerker en Logistiek helper in de zorginstellingen.

4.2.2 Rapporteringspraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning en ontwikkeling.

Motivering

- Het centrum heeft voor de algemene vorming, de beroepsgerichte vorming en het voltijds engagement formats ontwikkeld die worden ingevuld naar aanleiding van gesprekken en waarmee driemaal per schooljaar wordt gerapporteerd over het vorderingstraject van de leerlingen. Er is ruimte voor rapportering over de zelfevaluatie van de betrokken leerling, over inhoudelijke aspecten en attituden. Voor de rapportering van de resultaten reikt het centrum cijferrapporten en competentierapporten uit.
- De kwaliteit van de rapportering is uiteenlopend, wat wijst op een gebrek aan aansturing en opvolging. Voor de algemene vorming wordt in de rapportering teruggekoppeld naar de PAV-doelstellingen, inclusief de vakgebonden attitudinale doelstellingen. Voor de doorgelichte nijverheidsgerichte opleidingen worden de verworven competenties duidelijk in kaart gebracht. Voor de opleidingen Keukenmedewerker en Logistiek helper in de zorginstellingen worden in de rapportering de ‘competenties’ overwegend verengd tot attituden. Precies ook wegens die verenging in de betrokken opleidingen wordt het verband tussen verworven competenties op de tewerkstellingsplaats en de opdrachten in het centrum niet geconcretiseerd in de rapportering.
- Ook de besluitvorming met betrekking tot de studiebekrachtiging - de toekenning van studiegetuigschriften, diploma’s, certificaten, deelcertificaten en attesten van verworven competenties - vertoont een uiteenlopend kwaliteitsbeeld. Met betrekking tot de algemene vorming roept de uitreiking aan dezelfde leerling van verscheidene getuigschriften of van het getuigschrift tweede leerjaar derde graad en het diploma binnen hetzelfde schooljaar vragen op (cf. Evaluatiepraktijk). Voor de doorgelichte nijverheidsopleidingen is de besluitvorming m.b.t. (deel)certificaten en attesten van verworven competenties gebaseerd op valide gegevens en is ze overwegend transparant. Voor de opleidingen Keukenmedewerker en Logistiek helper in de zorginstellingen wordt de toekenning van een certificaat of deelcertificaat niet afgetoetst aan de voorwaarde in verband met het geïntegreerd doorlopen van de component leren en de component werkplekleren of de wettelijke bepaalde duur van het werkplekleren. Leerlingen die op het einde van een schooljaar een module niet met succes kunnen afronden, ontvangen een attest van verworven competenties opgemaakt op het niveau van de opleiding, niet op het niveau van de modules.
- De verworven competenties worden opleidingsgebonden correct en duidelijk omschreven in de uit te reiken attesten.
- De beslissingen van de klassenraad over het al dan niet geslaagd zijn van leerlingen worden onvoldoende gemotiveerd. Deze vaststelling vormt een inbreuk op de regelgeving (cf. Omzendbrief SO/2008/08, rubriek 11.1.1).

5. ALGEMEEN BELEID VAN HET CENTRUM

Het onderzoek naar het algemeen beleid van het centrum levert volgende vaststellingen op.

- Heel wat aspecten van de onderwijsorganisatie worden centraal vanuit de scholengemeenschap aangestuurd. Binnen de door het schoolbestuur uitgezette krijtlijnen beschikt het centrum over voldoende autonomie op het vlak van de algemene organisatie, het personeelsbeleid en voor de behartiging van leraren- en leerlingenproblemen. Het centrumbeleid heeft weinig directe bevoegdheid en autonomie op financieel en materieel gebied, waardoor de materiële randvoorwaarden ter bevordering van de kwaliteit van de opleidingen niet overal aanwezig zijn.
- Naar aanleiding van een zelfevaluatie heeft het schoolbestuur een nieuwe organisatiestructuur uitgetekend voor de centrumleiding. De coördinator wordt in de dagelijkse leiding bijgestaan door een beleidsmedewerker. Daarbij heeft het centrumbeleid initiatieven genomen om over te gaan naar een meer participatief leiderschap. Door het voeren van een 'opendeurbeleid', de meer persoonlijke begeleiding van leraren en medewerkers en de maximale aanwezigheid op overleg-, vak- en werkgroepen tracht het beleid de besluitvorming, de gelijkgerichtheid en de communicatie te verbeteren. Hoewel er reeds enkele positieve effecten van deze bijsturing merkbaar zijn, o.a. het positievere leer- en leefklimaat, is er nog onvoldoende aansturing, professionalisering en opvolging, waardoor zowel de realisatie van het curriculum, als de invulling van sommige onderwijsprocessen kwalitatief sterk uiteenlopend en soms onvoldoende zijn.
- In de centrumraad, die regelmatig samenkomt, zijn zowel de pedagogisch directeur als de coördinator vertegenwoordigd. De centrumraad neemt weinig concrete initiatieven. De werking beperkt zich veeleer tot een 'verplicht overleg', waar eerder genomen beleidsbeslissingen worden meegedeeld.
- De visieontwikkeling binnen het centrum is veeleer zwak. Het centrum gaat uit van het opvoedingproject 'Op een rollende steen groeit geen mos', maar heeft daaruit geen centrumeigen visie ontwikkeld. De enkele aanwezige specifieke visieteksten binnen het centrum zijn zelden SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) geformuleerd, geconcretiseerd en zijn te herleiden tot actiepunten waarbij men onvoldoende overgaat tot verdere uitwerking en opvolging. Een uitzondering hierop vormt de ontwikkelde visie op het competentierapport en de verdere uitwerking ervan. Hierbij ontbreekt het echter ook nog aan verdere opvolging en effectiviteitmeting met betrekking tot de gelijkgerichtheid op het niveau van de klaspraktijk.
- Binnen de scholengemeenschap zijn de afgelopen jaren heel wat initiatieven genomen op het vlak van kwaliteitszorg, maar op het vlak van interne kwaliteitszorg staat het centrum nog aan het begin van een ontwikkelingstraject. Het centrum gebruikte het zelfevaluatie-instrument van de pedagogische begeleiding om knelpunten te inventariseren en hieruit acties op te starten. Het centrum beschikt over interessant cijfermateriaal dat als kwaliteitsindicator kan dienen, o.a. de resultaten van de leerlingen inzake het voltijds engagement en de geïntegreerde tewerkstelling, de uitgereikte certificaten en getuigschriften en de tewerkstelling van oud-leerlingen. Over deze resultaten, die gerelateerd zijn aan vormings- en opleidingsprocessen, wordt nog niet stelselmatig gereflecteerd. De kwaliteitszorg is nog onvoldoende in de centrumwerking ingebed, waardoor de onderwijskwaliteit nog onvoldoende systematisch en cyclisch onderzocht en bewaakt wordt.

6. STERKTES EN ZWAKTES VAN HET CENTRUM

6.1 Wat doet het centrum goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De realisatie van het voltijds engagement.
- De bij de opleiding aansluitende tewerkstelling in de opleidingen Lasser-monteur, Metselaar en Meubelmaker.
- De beroepsgerichte vorming voor de onderzochte nijverheidsopleidingen.
- Het recentelijk ontwikkelde cursusmateriaal voor de opleidingen Keukenmedewerker.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De opvolging van de leerlingen op de werkplek door de leraren beroepsgerichte vorming.
- De respectvolle en bemoedigende omgang met de leerlingen.
- De ontwikkeling van het centrumeigen competentierapport.
- De evaluatie- en rapporteringspraktijk en de afstemming ervan op de opleidingsdoelstellingen en de opleidingscompetenties voor de nijverheidsopleidingen.

Wat betreft het algemeen beleid:

- Het gebruik van de analyses uit het zelfevaluatierapport tot bijsturing van de centrumwerking.
- De ontwikkelingsdynamiek op enkele domeinen.

6.2 Wat kan het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De invulling van de individuele leertrajecten.
- De uitrusting van de lokalen voor de algemene vorming.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen:

- De behoeftegestuurde deskundigheidsbevordering.
- De gelijkgerichtheid, de validiteit en representativiteit van de leerlingenevaluatie.
- De formulering van de competenties in de uitgereikte attesten van verworven competenties.
- De interne kwaliteitszorg.

Wat betreft het algemeen beleid:

- De centrumeigen visie op leren en werken.
- De coördinatie, aansturing en opvolging van onderwijskundige processen.
- Het aanbod van de opleidingen in de zorgsector met het oog op de loopbaanontwikkeling.
- De interne kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet het centrum verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden:

- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor PAV op het niveau van de derde graad en het derde leerjaar van de derde graad.
- De realisatie van de opleidingscompetenties voor de opleiding Logistiek helper in de zorginstellingen en voor de opleiding Keukenmedewerker.
- De uitrusting van de lokalen voor de opleiding Logistiek helper in de zorginstellingen.

Wat betreft de regelgeving:

- De motivering van de beslissingen en studiebekrachtigingen in de notulen van de klassenraden (zie omzendbrief SO/2008/08 rubriek 11.1.1).
- Het naleven van het rookverbod voor de leerlingen (conform het Rookdecreet van 6 juni 2008, art. 4).

7. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

algemene vorming (PAV)	Niveau derde graad en derde leerjaar van de derde graad

omwille van het onvoldoende realiseren van de opleidingsdoelstellingen/ competenties voor

Opleiding per stelsel		BGV/Specifiek gedeelte
Lineair	Logistiek helper in de zorginstellingen	x
Modulair	Keukenmedewerker	x

8. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet **vanaf 1 april 2015** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig advies in voldoende mate werden geremedieerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Jurgen Hus

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Eric Rutten